

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (αναδιатύπωση)»

[COM(2017) 753 final — 2017/0332(COD)]

(2018/C 367/21)

Εισηγητής: ο κ. **Gerardo LARGHI**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 8.2.2018 Συμβούλιο, 28.2.2018
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	13.2.2018
Αρμόδιο τμήμα	Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη και περιβάλλον
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	26.6.2018
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	12.7.2018
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	536
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	161/1/2

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής για την επικαιροποίηση της οδηγίας για το πόσιμο νερό, συμμεριζόμενη σε μεγάλο βαθμό τη δομή, τους στόχους και τα μέτρα της. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει με ικανοποίηση ότι για πρώτη φορά ολοκληρώνεται μια νομοθετική διαδικασία που δρομολογήθηκε με πρωτοβουλία των Ευρωπαίων πολιτών, με την τήρηση των γενικών στόχων της. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι η ποιότητα του παρεχόμενου πόσιμου νερού συμμορφώνεται σε ποσοστό άνω του 99 % με τις διατάξεις της ισχύουσας οδηγίας 98/83/ΕΚ.

1.2. Σύμφωνα με την προηγούμενη γνωμοδότησή της ⁽¹⁾, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει μετά λύπης ότι στην πρόταση οδηγίας δεν προβλέπεται ρητά η αναγνώριση του καθολικού δικαιώματος πρόσβασης στο πόσιμο νερό και στις υπηρεσίες αποχέτευσης, όπως ζητήθηκε από την πρωτοβουλία «Right2Water» και περιλαμβάνεται στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών ⁽²⁾.

1.3. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το μοντέλο που προτείνει η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ), που βασίζεται σε ελάχιστες ποσότητες νερού ημερησίως ανά άτομο, αποτελεί αξιόπιστη εναλλακτική λύση. Για τον σκοπό αυτό είναι σημαντικό να ακολουθηθεί μια ολιστική προσέγγιση ⁽³⁾, με την ενσωμάτωση των κανονισμών για την αειφορία και την κυκλική οικονομία καθώς και της περιβαλλοντικής, οικονομικής και κοινωνικής διάστασης ⁽⁴⁾.

1.4. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η Επιτροπή πρέπει να αποδεχθεί τις παραμετρικές τιμές που προτείνει η ΠΟΥ· να διατηρήσει τον μηχανισμό παρεκκλίσεων, όπως είναι τώρα ρυθμισμένος· να επανεξετάσει τον αυτοματισμό που προβλέπει το άρθρο 12 της οδηγίας. Στόχος της παρούσας πρότασης είναι να εξασφαλιστούν τα βέλτιστα ποιοτικά πρότυπα σε συνδυασμό με τον καθορισμό πρωτοκόλλων που να ενεργοποιούνται σε περιόδους πραγματικού κινδύνου για τους χρήστες.

1.5. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της θέσπισης μέτρων για τα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολύνεται η πρόσβαση σε πόσιμο νερό των ευάλωτων ομάδων ή όσων ζουν σε απομονωμένες γεωγραφικές περιοχές, σε μειονεκτικές ή απόκεντρες αγροτικές περιοχές. Ωστόσο, βάσει της αρχής της επικουρικότητας, η λεπτομερής εφαρμογή αυτών των μέτρων θα πρέπει να γίνεται σε συμφωνία με τα κράτη μέλη.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Η ύδρευση και η αποχέτευση είναι ανθρώπινο δικαίωμα!» (ΕΕ C 12 της 15.1.2015, σ. 33). Σημείο 1.8.

⁽²⁾ Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών της 25ης Σεπτεμβρίου 2015: «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development» (Να αλλάξουμε τον κόσμο μας: το θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη). Στόχος 6 «Να επιτευχθεί καθολική και ιότιμη πρόσβαση σε ασφαλές και οικονομικώς προσιτό πόσιμο νερό για όλους».

⁽³⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας για το νερό» (ΕΕ C 44 της 15.2.2013, σ. 147). Σημείο 1.2.

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Η ενσωμάτωση της πολιτικής για τα ύδατα σε άλλες συναφείς πολιτικές» (ΕΕ C 248 της 25.8.2011, σ. 43). Σημείο 1.1.

1.6. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση τη θέσπιση των αρχών της προφύλαξης και «ο ρυπαίνων πληρώνει»⁽⁵⁾ και τάσσεται υπέρ της διοργάνωσης εκστρατειών ενημέρωσης για την προώθηση μιας ευρύτερης και πιο συνειδητής χρήσης του δημόσιου νερού, συνιστώντας τη χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων και όχι μόνο των διαδικτυακών.

1.7. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η οδηγία περιλαμβάνει σημαντικές καινοτομίες όσον αφορά την εποπτεία και τη διαφάνεια των πληροφοριών. Ωστόσο, προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των χρηστών σχετικά με τη σημασία της κατανάλωσης νερού βρύσης, συνιστάται οι πληροφορίες που διαβιβάζονται να είναι σαφείς και κατανοητές. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει το σημαντικό ρόλο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στη διανομή του νερού. Για να αποφευχθεί η γραφειοκρατική επιβάρυνση των ΜΜΕ, οι ρόλοι πρέπει να είναι αναλογικοί.

1.8. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, βάσει της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, προέχουν: η παρακολούθηση των πηγών παροχής νερού, με τη δημιουργία δεξαμενών νερού, εκεί όπου υφίσταται ανάγκη, για την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών· η μελέτη νέων προσεγγίσεων με εναλλακτικές πηγές, όπως τα όμβρια ύδατα· η πιο ορθολογική χρήση των υδροφόρων οριζόντων ώστε να περιοριστεί η σπατάλη.

1.9. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το νερό για οικιακή χρήση πρέπει να εμπίπτει στην κυκλική οικονομία και ότι είναι σημαντικό η οδηγία της Επιτροπής να το εντάξει σε αυτό το πλαίσιο, θεσπίζοντας νέους κανόνες για την παραγωγή, την ανάκτηση και την επαναχρησιμοποίησή του.

1.10. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι το προβλεπόμενο αυξημένο κόστος για τους ελέγχους και τις παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού και συμμόρφωσης του δικτύου διανομής με τις προδιαγραφές ενδέχεται να μετακυλιστεί μόνο στους τελικούς καταναλωτές και να μην κατανεμηθεί μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων και των εταιρειών ύδρευσης.

1.11. Η ΕΟΚΕ εύχεται τα κράτη μέλη να θεσπίσουν προσαρμοσμένες χρεώσεις νερού για τους πολίτες με χαμηλά εισοδήματα ή κάτω από το όριο της φτώχειας, καθώς και όσων ζουν σε μειονεκτικές αγροτικές περιοχές. Ταυτόχρονα, η ΕΟΚΕ συνιστά μέτρα για την αποθάρρυνση της αλόγιστης χρήσης νερού και την προώθηση της δέουσας συμπεριφοράς. Αυτό θα πρέπει να ισχύσει και για τις βιομηχανικές και γεωργικές χρήσεις του νερού. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την ανάγκη αποτελεσματικής συντήρησης του δικτύου ύδρευσης. Αυτό το μέτρο θα οδηγήσει στη μείωση της διαφοράς μεταξύ του όγκου αντληθέντων υδάτων και του όγκου καταναλωθέντων υδάτων για την καταπολέμηση της σπατάλης. Είναι επίσης ζωτικής σημασίας, για λόγους διασφάλισης αλληλεγγύης με τις χαμηλότερες εισοδηματικές ομάδες, η διατήρηση της φθίνουσας αναλογικότητας για τους μεγάλους καταναλωτές που θα οδηγήσει στη μείωση των σταθερών τελών.

1.12. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το νερό αποτελεί δημόσιο αγαθό. Για τον λόγο αυτό τα υπόγεια ύδατα, οι υδρογεωλογικές λεκάνες και οι μεγάλοι φυσικοί υδροταμιευτήρες δεν μπορούν να ιδιωτικοποιούνται και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να παραμείνουν στη διάθεση του κοινού. Για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας πόσιμου νερού για όλους, το κράτος μέλος μπορεί να επιδιώξει τη συμμετοχή ιδιωτικών παρόχων στη διανομή νερού για οικιακή και βιομηχανική χρήση. Ο ρόλος των εν λόγω παρόχων, ωστόσο, πρέπει να είναι υποστηρικτικός και όχι δεσποζών σε σχέση με την παρουσία φορέων δημοσίου δικαίου.

1.13. Η ΕΟΚΕ ζητά, στο μέλλον, να γίνεται διάκριση μεταξύ της αναγνώρισης του δικαιώματος στο νερό και της προστασίας της υγείας.

2. Ιστορικό

2.1. Το πόσιμο νερό είναι ένα βασικό αγαθό, ζωτικής σημασίας για την υγεία, την ευημερία και την αξιοπρέπεια κάθε ανθρώπου. Η ποιότητα ζωής όλων των ανθρώπων, όπως επίσης οι οικονομικές και παραγωγικές δραστηριότητες, επηρεάζονται αισθητά από τη διαθεσιμότητα νερού ή από τις διαταραχές του υδρογεωλογικού κύκλου.

2.2. Σήμερα, περίπου το 40 % του παγκόσμιου πληθυσμού εξαρτάται από διασυννοριακές λεκάνες για την ύδρευση και έως το 2030 περίπου 2 δισεκατομμύρια άνθρωποι είναι πιθανόν να ζουν σε περιοχές που πλήττονται από λειψυδρία.

2.3. Μολονότι οι χώρες της ΕΕ είναι αναμφίβολα από τις πλέον αποτελεσματικές στη διαχείριση του πόσιμου νερού, δύο εκατομμύρια Ευρωπαίοι πολίτες δεν διαθέτουν ακόμη ασφαλή, καθαρή και φθηνή ύδρευση· κι αυτό παρόλο που η ποιότητα του παρεχόμενου πόσιμου νερού συμμορφώνεται σε ποσοστό άνω του 99 % με τις διατάξεις της οδηγίας 98/83/ΕΚ.

2.4. Η ποιότητα του νερού επηρεάζει την τροφική αλυσίδα και για τον λόγο αυτό είναι σαφές ότι πρέπει, βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, να εξασφαλίζεται η ύδρευση με καθαρό νερό σε όλους τους τομείς της τροφικής αλυσίδας.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Προσχέδιο για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων της Ευρώπης» (ΕΕ C 327 της 12.11.2013, σ. 93). Σημείο 1.5.

2.5. Πολλοί παράγοντες, όπως π.χ. η αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού, οι αυξανόμενες ανάγκες για νερό οικιακής, βιομηχανικής και γεωργικής χρήσης, η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή θέτουν νέες προκλήσεις όσον αφορά τον ανεφοδιασμό, την πρόσβαση, τη διαχείριση και την ανακύκλωση των υδάτων. Αυτό καθιστά αναγκαία την επικαιροποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας 98/83/EK.

2.6. Το 2013, η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών «Right2Water» συγκέντρωσε πάνω από 1,8 εκατ. υπογραφές με σκοπό την επικαιροποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, ζητώντας κατά κύριο λόγο την αναγνώριση του καθολικού δικαιώματος πρόσβασης στο πόσιμο νερό και στις υπηρεσίες αποχέτευσης ⁽⁶⁾.

2.7. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽⁷⁾ και η ΕΟΚΕ ⁽⁸⁾ υποστήριξαν σθεναρά την πρωτοβουλία αυτή, η οποία βρήκε περαιτέρω υποστήριξη στο θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 ⁽⁹⁾.

2.8. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Right2Water», η Επιτροπή δρομολόγησε μια δημόσια διαβούλευση ⁽¹⁰⁾ και στη συνέχεια μια επίσημη διαβούλευση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων, η οποία οδήγησε στην αναθεώρηση της οδηγίας 98/83/EK στο πλαίσιο του προγράμματος REFIT. Η πρόσβαση σε πόσιμο και ποιοτικό νερό, όπως και η αποτελεσματική διαχείρισή του, αντιπροσωπεύουν έναν από τους άξονες του ευρωπαϊκού κοινωνικού πυλώνα, του συστήματος προληπτικής υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και της προμήθειας ασφαλών τροφίμων και μπορούν, μαζί με την επαναχρησιμοποίηση του νερού, να αποτελέσουν μέρος του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία ⁽¹¹⁾.

3. Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

3.1. Οι πυλώνες που ορίζει η οδηγία είναι οι εξής: η επικαιροποίηση του καταλόγου των παραμέτρων· η εισαγωγή της προσέγγισης βάσει κινδύνου· η βελτίωση των κανόνων για τη διαφάνεια και η διευκόλυνση της επικαιροποιημένης πληροφόρησης των καταναλωτών· η μεγαλύτερη διαφάνεια και η πρόσβαση στα δεδομένα· η βελτίωση του ελεύθερου εμπορίου υλικών που έρχονται σε επαφή με το πόσιμο νερό· η πρόσβαση όλων σε πόσιμο νερό.

3.2. Στην πρόταση προβλέπονται: η αναβάθμιση των παραμέτρων για το νερό ανθρώπινης κατανάλωσης εν μέρει σύμφωνα με τις ειδικές συστάσεις της ΠΟΥ ⁽¹²⁾, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι θα είναι υγιεινό· περισσότεροι έλεγχοι για τους παθογόνους παράγοντες και το μικρόβιο της *legionella*· νέες παράμετροι για τα χημικά και τους ενδοκρινικούς διαταράκτες· χαμηλότερα όρια για τον μόλυβδο και το χρώμιο.

3.3. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να μεριμνούν ώστε η παροχή, η επεξεργασία και η διανομή του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης να στηρίζεται σε μια προσέγγιση με βάση την επικινδυνότητα των υδατικών συστημάτων που χρησιμοποιούνται για την άντληση νερού, την παροχή και την οικιακή διανομή (για την τελευταία οι εκτιμήσεις θα διενεργούνται ανά τριετία, ενώ για τον κίνδυνο που συνδέεται με την παροχή ανά εξαετία).

3.3.1. Τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να επιβάλλουν επιπρόσθετους ελέγχους για ουσίες ή μικροοργανισμούς, για τους οποίους δεν έχουν οριστεί παράμετροι.

3.3.2. Η νέα προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο συνυπάρχει με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

3.4. Η πρόταση εισάγει διατάξεις για τη μείωση των υφιστάμενων διαφορών και την εναρμόνιση των προτύπων για τα υλικά που έρχονται σε επαφή με το νερό, τα οποία μέχρι σήμερα αποτελούν εμπόδιο στο ελεύθερο εμπόριο.

3.5. Τα κράτη μέλη καλούνται: να εξασφαλίσουν σε όλους πρόσβαση στο νερό, ιδίως στις ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες· να βελτιώσουν την ποιότητα της υπηρεσίας όπου προσφέρεται ήδη· να διασφαλίσουν προσιτό κόστος για το νερό οικιακής χρήσης· να δρομολογήσουν εκστρατείες για την προώθηση της χρήσης του πόσιμου νερού, την ενημέρωση όσον αφορά την ποιότητα του πόσιμου νερού στο έδαφός τους, τα εφαρμοζόμενα μέτρα ελέγχου, τη συλλογή και την επεξεργασία των λυμάτων.

⁽⁶⁾ www.right2water.eu

⁽⁷⁾ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 8ης Σεπτεμβρίου 2015, σχετικά με τη συνέχεια της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών «Δικαίωμα στο νερό» (Right2Water).

⁽⁸⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Η ύδρευση και η αποχέτευση είναι ανθρώπινο δικαίωμα!» (EE C 12 της 15.1.2015, σ. 33).

⁽⁹⁾ Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, της 25ης Σεπτεμβρίου 2015: «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development» (Να αλλάξουμε τον κόσμο μας: το θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη). Στόχος 6 «Να επιτευχθεί καθολική και ισότιμη πρόσβαση σε ασφαλές και οικονομικώς προσιτό πόσιμο νερό για όλους».

⁽¹⁰⁾ Η Επιτροπή έλαβε πάνω από 5 900 απαντήσεις και στη συνέχεια διοργάνωσε επίσημες συνεδριάσεις για να συζητηθούν θέματα διαφάνειας και συγκριτικής ανάλυσης.

⁽¹¹⁾ COM (2017) 614 final.

⁽¹²⁾ Έργο συνεργασίας για τις παραμέτρους του πόσιμου νερού, του περιφερειακού γραφείου της ΠΟΥ για την Ευρώπη «Υποστήριξη της σύστασης για αναθεώρηση του παραρτήματος I της οδηγίας 98/83/EK του Συμβουλίου σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (οδηγία για το πόσιμο νερό) — Σύσταση», 11 Σεπτεμβρίου 2017.

3.6. Το κόστος αυτό θα το επωμιστούν κυρίως οι φορείς ύδρευσης, ενώ οι καταναλωτές θα διαπιστώσουν μια πολύ οριακή αύξηση των λογαριασμών τους· σε κάθε περίπτωση, η οδηγία αποκλείει τον κίνδυνο απαγορευτικού κόστους για το πόσιμο νερό. Το κόστος ανά νοικοκυριό ενδέχεται να αυξηθεί από 0,73 % έως 0,76 %, ήτοι από 7,90 έως 10,40 ευρώ ετησίως, αλλά η καλύτερη ποιότητα του νερού οικιακής χρήσης θα περιορίσει την κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού.

3.7. Οι απώλειες θέσεων εργασίας θα μπορούσαν να αντισταθμιστούν από την αύξηση της απασχόλησης στον τομέα της ύδρευσης και από την εξοικονόμηση κόστους όσον αφορά τη συσκευασία και την ανακύκλωση των πλαστικών. Οι θέσεις εργασίας θα πρέπει να δημιουργούνται κατά κύριο λόγο εκεί όπου βρίσκονται οι πηγές εφοδιασμού.

3.8. Αναμένονται θετικές συνέπειες για τις ΜΜΕ, ιδίως για όσες σχετίζονται με τις αναλύσεις και την επεξεργασία των υδάτων. Εκτιμήθηκε ότι οι διοικητικές δαπάνες για τις εθνικές αρχές θα είναι αμελητέες ή μειούμενες.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΕΟΚΕ εξετάζει προσεκτικά την πρόταση της Επιτροπής για την επικαιροποίηση της οδηγίας για το πόσιμο νερό. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι, για πρώτη φορά, ολοκληρώνεται μια νομοθετική διαδικασία που δρομολογήθηκε με πρωτοβουλία των Ευρωπαίων πολιτών με την τήρηση των γενικών στόχων της. Εντούτοις, σημειώνεται ότι η ποιότητα του παρεχόμενου πόσιμου νερού συμμορφώνεται σε ποσοστό άνω του 99 % με τις διατάξεις της οδηγίας 98/83/ΕΚ και είναι βέλτιστης ποιότητας⁽¹³⁾.

4.2. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι στην οδηγία δεν προβλέπεται ρητά η αναγνώριση του καθολικού δικαιώματος πρόσβασης στο πόσιμο νερό και στις υπηρεσίες αποχέτευσης, όπως ζητήθηκε από την πρωτοβουλία «Right2Water» η οποία περιλαμβάνεται στο ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών της 25ης Σεπτεμβρίου 2015 «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (Να αλλάξουμε τον κόσμο μας: το θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη)», καθώς και στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (Στόχος αριθ. 6 «να επιτευχθεί καθολική και ισότιμη πρόσβαση σε ασφαλές και οικονομικώς προσιτό πόσιμο νερό για όλους»).

4.3. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την επιλογή της Επιτροπής να χρησιμοποιήσει το μέσο της οδηγίας, καθώς, υπό το πρίσμα της αρχής της επικουρικότητας, ανταποκρίνεται καλύτερα στις ειδικές ανάγκες και στα υφιστάμενα προβλήματα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, υπό τον όρο ωστόσο ότι θα ακολουθείται πάντα μια ολιστική προσέγγιση που θα περιλαμβάνει ειδικότερα όλα τα νομοθετικά μέτρα σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κυκλική οικονομία, προκειμένου να διασφαλίζεται η παροχή ποιοτικού πόσιμου νερού.

4.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση σχετικά με το γεγονός ότι, με γνώμονα την αρχή της επικουρικότητας, παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα θέσπισης ειδικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλίζεται η πρόσβαση σε πόσιμο νερό των ευάλωτων και περιθωριοποιημένων ομάδων. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει έντονες αμφιβολίες σχετικά με την κατάργηση του ισχύοντος συστήματος παρεκκλίσεων σε εθνικό επίπεδο και της καθιέρωσης αυτόματων μηχανισμών σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας. Πράγματι, στα μέτρα αυτά δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι ιδιαιτερότητες κάθε τόπου και θα μπορούσαν να προκαλέσουν αιφνίδια διακοπή του εφοδιασμού χωρίς πάντως πραγματικό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στις τάσεις που αφορούν τη σύνθεση του νερού, και όχι σε μεμονωμένα περιστασιακά στοιχεία.

4.5. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της διοργάνωσης μεγάλων ενημερωτικών εκστρατειών για την πληροφόρηση των πολιτών σχετικά με τους νέους κανονισμούς για την προστασία της υγείας και την προώθηση μιας ευρύτερης και πιο συνειδητής χρήσης του δημόσιου νερού. Αυτές οι εκστρατείες θα πρέπει να διεξάγονται και με μη ψηφιακά μέσα προκειμένου να συμμετέχουν όλες οι ομάδες του πληθυσμού. Η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει τα οικονομικά μέτρα για τις εκστρατείες ανακύκλωσης και για τη χρηματοδότηση όσων αγοράζουν οικιακές ηλεκτρικές συσκευές χαμηλής κατανάλωσης νερού.

4.6. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση εναρμόνισης των υφιστάμενων νομοθεσιών σχετικά με τα υλικά που έρχονται σε επαφή με το πόσιμο νερό. Συγκεκριμένα, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το μέτρο αυτό θα μπορούσε να συμβάλει στη δημιουργία σημαντικών οικονομιών κλίμακας στην εσωτερική αγορά και στην πρόοδο στον τομέα της υγείας.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί την εμπειρία της πρωτοβουλίας «Right2Water» μια σημαντική περίπτωση προς μελέτη, την οποία θα πρέπει να εξετάσει η Επιτροπή με την προοπτική της ενίσχυσης του μέσου της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι αυτή είναι η πρώτη και μοναδική πρωτοβουλία που ολοκληρώθηκε, γεγονός που επιβεβαιώνει την υπερβολική περιπλοκότητα του μέσου τόσο στο στάδιο παρουσίασης της πρωτοβουλίας και συγκέντρωσης δηλώσεων υποστήριξης της επιτροπής προώθησης, όσο και στη συνέχεια που δίνει σε αυτήν η Επιτροπή⁽¹⁴⁾, όπως εν μέρει αναγνωρίζεται ήδη στην πρόσφατη πρόταση κανονισμού COM(2017) 482.

⁽¹³⁾ COM(2016) 666.

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Η Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών» (ΕΕ C 237 της 6.7.2018, σ. 74).

5.2. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το μοντέλο που προτείνει η ΠΟΥ, το οποίο βασίζεται σε ελάχιστες ποσότητες νερού ημερησίως ανά άτομο, αποτελεί αξιόπιστη εναλλακτική λύση ⁽¹⁵⁾. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι ζωτικής σημασίας να ηγηθεί η ΕΕ της εκστρατείας για την καταπολέμηση της ανεπαρκούς ύδρευσης σε παγκόσμιο επίπεδο.

5.3. Σύμφωνα με τις προβλέψεις των κατευθυντήριων γραμμών της ΠΟΥ, είναι σημαντικό να θεσπιστούν πολιτικές για τους ευάλωτες καταναλωτές, προκειμένου να βελτιωθεί η πρόσβαση στο πόσιμο νερό βάσει των ακόλουθων δεικτών:

- ασφαλές: πιθανά ιχνη παθογόνων μικροοργανισμών και χημικών ουσιών δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα επιτρεπόμενα όρια ή να προκαλούν ραδιολογικούς κινδύνους,
- αποδεκτό: το νερό πρέπει να έχει αποδεκτό χρώμα, οσμή και γεύση,
- προσιτό: όλοι έχουν δικαίωμα σε υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης που να είναι άμεσα διαθέσιμες στο εσωτερικό ή σε πολύ κοντινή απόσταση από τις κατοικίες, τα σχολεία, τους χώρους εργασίας ή τις μονάδες υγείας,
- οικονομικά προσιτό: στο Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP) προβλέπεται ότι το κόστος για το νερό δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3 % του οικογενειακού εισοδήματος.

5.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για τον κίνδυνο αύξησης του κόστους για τους καταναλωτές και επαναλαμβάνει το αίτημα αναγνώρισης του δικαιώματος πρόσβασης στο πόσιμο νερό σε τιμές προσιτές για όλους τους πολίτες. Καλούνται συνεπώς τα κράτη μέλη και η Επιτροπή να παρακολουθούν την εξέλιξη των τιμών, με στόχο τη μεγαλύτερη διαφάνεια.

5.5. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η επικαιροποίηση της οδηγίας θα μπορούσε να δημιουργήσει ευκαιρίες και νέες θέσεις εργασίας σε πολλές ΜΜΕ, κυρίως σε εκείνες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των αναλύσεων και των ελέγχων του νερού, της συντήρησης και των νέων εγκαταστάσεων. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει το χαμηλό ενδιαφέρον της Επιτροπής για την ύπαρξη του ενδεδειγμένου αριθμού εργαζομένων με επαρκείς δεξιότητες και ικανών να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις του τομέα. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει το σημαντικό ρόλο των ΜΜΕ στη διανομή του νερού. Για να αποφευχθεί η γραφειοκρατική επιβάρυνση των ΜΜΕ, οι ρόλοι πρέπει να είναι αναλογικοί.

5.6. Η ΕΟΚΕ καταγγέλλει τους κινδύνους που θα μπορούσε να επιφέρει η οδηγία στον τομέα της παραγωγής μεταλλικών νερών, με σημαντικό αντίκτυπο στην απασχόληση. Ο κίνδυνος αυτός δεν λαμβάνεται δεόντως υπόψη από την Επιτροπή, τόσο σχετικά με την υποστήριξη των εταιρειών για ενδεχόμενες βιομηχανικές αναδιαρθρώσεις, όσο και σχετικά με τους εργαζόμενους για την ενδεχόμενη στήριξή τους στα στάδια της ανεργίας και της απόκτησης νέων δεξιοτήτων με σκοπό την εργασιακή τους επανένταξη. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα προβλήματα αυτά απαιτούν διαχείριση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με την ενεργοποίηση όλων τα προβλεπόμενων μέσων, συμπεριλαμβανομένου και του κοινωνικού διαλόγου.

5.7. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, βάσει της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, προέχει η παρακολούθηση των πηγών παροχής νερού με τη δημιουργία δεξαμενών νερού, εκεί όπου υφίσταται ανάγκη, για την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών· η μελέτη νέων προσεγγίσεων με εναλλακτικές πηγές, όπως τα όμβρια ύδατα· η αφαλάτωση· η πιο ορθολογική χρήση των υδροφόρων οριζόντων ώστε να περιοριστεί η σπατάλη.

Βρυξέλλες, 12 Ιουλίου 2018.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet35en.pdf>